

## הַלְבוֹת שְׁמֵטָה וַיּוֹבֵל פָּרָק ה

א. פְּרוֹת שְׁבִיעִית נִתְּנוּ לֹאכִילָה, וְלִשְׁתִּיה, וְלִסִּיכָה, וְלִהְדֻלָּקֶת הַנֵּר, וְלִצְבִיעָה; מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמִדּוֹ "וַהֲיָה" (ויקרא כה, ז), אִף לִהְדֻלָּקֶת הַנֵּר וְלִצְבַּע בָּהּ צָבַע.

ב. לֹאכִילָה וְלִשְׁתִּיה כִּיצַד: לֹאכֹל דָּבָר שֶׁדָּרְפוּ לֹאכֹל וְלִשְׁתּוֹת דָּבָר שֶׁדָּרְפוּ לִשְׁתּוֹת, כְּדִין תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי. וְלֹא יִשְׁנֶה פְּרוֹת מִבְּרִיתָן, כְּדֶרֶךְ שְׁאִינוּ מִשְׁנֶה בְּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר דָּבָר שֶׁדָּרְפוּ לֹאכֹל חֵי, לֹא יֹאכֹל אוֹתוֹ מִבָּשֶׁל; וְדָבָר שֶׁדָּרְפוּ לֹאכֹל מִבָּשֶׁל, אֵין אוֹכְלִין אוֹתוֹ חֵי. לְפִיכָךְ אֵין שׁוֹלְקִין אֲכָלִי בַּהֲמָה.

ג. אֵינוּ מִטְּפֵל לֹאכֹל תְּבַשִּׁיל שֶׁנִּפְסַד וְהִפֵּת שֶׁעֲפָשָׁה, כְּדֶרֶךְ שְׁאִינוּ אוֹכֵל בְּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר. וְאֵין מִבָּשֶׁלִין יֶרֶק שֶׁלִּשְׁבִיעִית בְּשֶׁמֶן שֶׁלִּתְרוּמָה, שֶׁלֹּא יִבְיָאֵנוּ לְיַדֵּי פָסוּל; וְאִם בָּשֶׁל מִעֵט וְאָכְלוּ מִיַּד מִתֵּר, שֶׁהָרִי לֹא הִנִּיחוֹ כְּדִי לְבוֹא לְיַדֵּי פָסוּל.

ד. פְּרוֹת הַמִּיחָדִין לְמֹאכֹל אָדָם, אֵין מֹאכִילִין אוֹתָן לְבַהֲמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפּוֹת; הִלָּכָה הַבַּהֲמָה מֵאֲלִיהָ לְתַחַת הַתְּאֵנָה, וְאָכְלָה אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְהַחֲזִירָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר "וְלַבַּהֲמָתָהּ וְלַחֲיָה . . .". (ויקרא כה, ז).

ה. לְסִיכָה כִּיצַד: לְסוּף דָּבָר שֶׁדָּרְפוּ לְסוּף; לֹא יִסּוּף יֵין וְשֶׁמֶן, אֲבָל סֶךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. וְלֹא יִפְטֹם אֶת הַשֶּׁמֶן. וְלֹא יִסּוּף בְּמֶרְחֵץ; אֲבָל סֶךְ הוּא מִבַּחוּץ, וְנִכְנָס. וְשֶׁמֶן שֶׁלִּשְׁבִיעִית אֵין חוֹסְמִין בּוֹ תִּנּוּר וְכִירִים, וְאֵין סָכִין בּוֹ מִנְעֵל וְסַנְדָּל. וְאֵין סָכִין אוֹתוֹ בְּיָדִים טְמֵאוֹת; נָפַל עַל בָּשָׂרוֹ, מִשֶּׁשֶּׁשְׁפוּ בְּיָדִים טְמֵאוֹת. וְלֹא יִסּוּף רִגְלוֹ בְּתוֹךְ הַמִּנְעֵל, אֲבָל סֶךְ הוּא רִגְלוֹ וְלוֹבֵשׁ הַמִּנְעֵל. וְסֶךְ גּוֹפּוֹ וּמִתְעַגֵּל עַל גְּבִי קְטַבְלִיהָ.

ו. לִהְדֻלָּקֶת הַנֵּר כִּיצַד: שְׁמֵדִלִיק אֶת הַנֵּר בְּשֶׁמֶן שְׁבִיעִית עֲצָמוֹ; מְכָרוֹ וְלָקַח בּוֹ שֶׁמֶן אַחֵר, אוֹ שֶׁהַחֲלִיף שֶׁמֶן בְּשֶׁמֶן שְׁנִיָּהֶם אֲסוּרִים בְּהִדְלָקָה, שְׁאֵין מְדִלִיקִין בְּדָמֵי שְׁבִיעִית. וְלֹא יִתֵּן הַשֶּׁמֶן לְתוֹךְ הַמְּדוּרָה, אֲלֹא מְדִלִיקוֹ בְּנֵר.

ז. לִצְבִיעָה כִּיצַד: דְּבָרִים שֶׁדָּרְכָן לִצְבַּע בָּהֶן אִף עַל פִּי שֶׁהֵן מֹאכְלֵי אָדָם, צוֹבְעִין בָּהֶן לְאָדָם; אֲבָל לֹא צוֹבְעִין לְבַהֲמָה מִפְּרוֹת שְׁבִיעִית, אֲפֹלוּ מֹאכְלֵי בַּהֲמָה שְׁאֵין קִדְשָׁת שְׁבִיעִית חָלָה עַל צְבָעֵי בַּהֲמָה. מִיָּנִי כְּבָסִים כְּגוֹן בּוּרִית וְאַהֶל קִדְשָׁת שְׁבִיעִית חָלָה עָלֶיהֶן, וּמְכַבְּסִין בָּהֶן: שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִיתָה שִׁבְתָּ הָאָרֶץ לָכֶם" (ויקרא כה, ו), "לָכֶם", לְכָל צְרָפִיכֶם.

ח. אֲבָל אֵין מְכַבְּסִין בְּפְרוֹת שְׁבִיעִית, וְאֵין עוֹשִׂין מְלַגְמָה שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִיתָה שִׁבְתָּ הָאָרֶץ לָכֶם, לְאָכְלָה" (ויקרא כה, ו): לֹא לְמַלְגָּמָה, וְלֹא לְזִלוּף, וְלֹא לְהַקִּיא, וְלֹא לְמִשְׁרָה, וְלֹא לְכַבִּיסָה.

ט. כָּלֵל גְּדוֹל אֵמְרוּ בְּפְרוֹת שְׁבִיעִית: כָּל שֶׁהוּא מִיחָד לְמֹאכֹל אָדָם, כְּגוֹן חֲטִים וְתֵאֲנִים וְעֵנָבִים וְכִיּוֹצָא בָּהֶן אֵין עוֹשִׂין מִמֶּנּוּ מְלַגְמָה אוֹ רִטְיָה וְכִיּוֹצָא בָּהֶן וְאֲפֹלוּ לְאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִיתָה שִׁבְתָּ הָאָרֶץ לָכֶם, לְאָכְלָה" (ויקרא כה, ו), כָּל שֶׁהוּא מִיחָד לָכֶם, יִהְיֶה לְאָכְלָה וְלֹא לְרִפּוּאָה; וְכָל שְׁאִינוּ מִיחָד לְמֹאכֹל אָדָם, כְּגוֹן קוֹצִין וְדֹרְדָרִין הֶרְפִּים עוֹשִׂין מֵהֶן מְלַגְמָה לְאָדָם, אֲבָל לֹא לְבַהֲמָה.

י. וְכָל שְׁאִינוּ מִיחָד לֹא לְאָדָם וְלֹא לְבַהֲמָה, כְּגוֹן הַסִּיָּאָה וְהָאֲזוּב וְהַקֶּרְנִית הָרִי הוּא תְּלוּי בְּמַחְשַׁבְתּוֹ: חֲשַׁב עָלָיו לְעֲצִים, הָרִי

הוא כַּעֲצִים; חֲשַׁב עָלָיו לֹאכִילָה, הָרִי הוּא כְּפֹרוֹת; חֲשַׁב עָלָיו לִמְאָכַל אָדָם וּלְמְאָכַל בְּהֵמָה נוֹתֵנִין עָלָיו חֲמֵרִי מְאָכַל אָדָם, שְׂאִין עוֹשִׂין מֵהֶן מְלַגְמָה, וְחֲמֵרִי מְאָכַל בְּהֵמָה, שְׂאִין שׁוֹלְקִין אוֹתָן.

יא. מִתֵּר לְמִכּוֹר אֲכָלִי אָדָם וְאֲכָלִי בְּהֵמָה, וְלִקַּח בָּהֶם אֲכָלִי אָדָם. אֲבָל אֵין מוֹכְרִין אֲכָלִי בְּהֵמָה, לִקַּח בָּהֶם אֲכָלִי בְּהֵמָה אַחֲרֵת, וְאֵין צָרִיךְ לֹדֵם שְׂאִין מוֹכְרִין אֲכָלִי אָדָם, לִקַּח בָּהֶם אֲכָלִי בְּהֵמָה; וְאֵם לִקַּח בָּהֶן, אוֹ הִחְלִיף אֲכָלִי אָדָם בְּאֲכָלִי בְּהֵמָה הָרִי הֵן בְּאֲכָלִי אָדָם, שְׂאִין עוֹשִׂין מֵהֶן מְלַגְמָה לְאָדָם.

יב. פְּרוֹת שְׁבִיעִית אֵין מוֹצִיאִין אוֹתָן מִהָאָרֶץ לְחוּצָה לְאָרֶץ, וְאִפְלוּ לְסוּרְיָה. וְאֵין מְאָכִילִין אוֹתָן לְגוֹי, וְלֹא לְשָׂכִיר; וְאֵם הִיָּה שָׂכִיר שַׁבָּת, אוֹ שָׂכִיר שָׁנָה, אוֹ שָׂכִיר חֹדֶשׁ, אוֹ שֶׁקָּצַץ מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו הָרִי הוּא כְּאֲנָשִׁי בֵּיתוֹ, וּמְאָכִילִין אוֹתוֹ. וּמְאָכִילִין אֶת הָאֲכָסְנִיָּה פְּרוֹת שְׁבִיעִית. וְאֵין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין לְאִשָּׁה פְּרוֹת שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁזֶה כְּמִשְׁלָם חוֹב מִפְּרוֹת שְׁבִיעִית; אֲבָל נִזְנֶת הִיא מְשַׁלְבַּעֲלָה.

יג. אֵין אוֹסְפִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית כְּשֶׁהֵן בְּסֹר שְׁנֶאֱמַר "תֹּאכְלוּ, אֶת-תְּבוּאֹתֶיהָ" (ויקרא כה, יב), אֵינָה נֹאכְלֶת עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה תְּבוּאָה; אֲבָל אוֹכֵל מֵהֶן מַעֲט בַשָּׂדֶה כְּשֶׁהֵם פְּגִין, כְּדֶרֶךְ שְׂאוֹכֵל בְּשָׂאֵר שְׁנֵי שָׁבוּעַ. וְלֹא יִכְנַס לֶאֱכֹל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, עַד שֶׁיִּגְיֵעוּ לְעוֹנֶת הַמַּעֲשָׂרוֹת.

יד. וּמֵאִמָּתִי יִהְיֶה מִתֵּר לֶאֱכֹל פְּרוֹת הָאֵילָן בַּשָּׂדֶה בְּשְׁבִיעִית: הַפֶּגִין שְׁלֵתָאִים מְשִׁיזְרִיחוּ, אוֹכֵל בָּהֶן פֶּתוֹ בַּשָּׂדֶה; וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בָּהֶן. וְהַבְּסֹר מְשִׁיזְיָא מִים, אוֹכְלוֹ בַּשָּׂדֶה; וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בּוֹ. הַזֵּיתִים מְשִׁיכְנִיסוּ סָאָה שְׁלִזִּיתִים רְבִיעִית שֶׁמֶן, פּוֹצֵעַ וְאוֹכֵל בַּשָּׂדֶה; הַכְּנִיסוּ חֲצִי לֹג, כּוֹתֵשׁ וְסֹךְ בַּשָּׂדֶה; הַכְּנִיסוּ שְׁלִישׁ מִתֵּר לְהַכְנִיס לְבֵיתוֹ, שֶׁהָרִי הִגִּיעוּ לְעוֹנֶת הַמַּעֲשָׂרוֹת.

טו. מִתֵּר לִקֹּץ אֵילָנוֹת לְעֲצִים בְּשְׁבִיעִית, קֹדֶם שֶׁיִּהְיֶה פְּרִי. אֲבָל מְשִׁיתֶחֱחִיל לַעֲשׂוֹת פְּרִי לֹא יִקֹּץ אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי מִפְּסִיד הָאֲכָל, וְנֶאֱמַר "וְהִיָּתָה שַׁבָּת הָאָרֶץ לָכֶם, לֹאכְלָה" (ויקרא כה, ו), לֹא לְהַפְסֹד. וְאֵם הוֹצִיא פְּרוֹת וְהִגִּיעוּ לְעוֹנֶת הַמַּעֲשָׂרוֹת, מִתֵּר לִקֹּץ אוֹתוֹ שֶׁהָרִי הוֹצִיא פְּרוֹתָיו, וּבִטֹּל דִּין שְׁבִיעִית מִמֶּנּוּ.

טז. וּמֵאִמָּתִי אֵין קוֹצְצִין הָאֵילָן בְּשְׁבִיעִית הַחֲרוּבִין מְשִׁישְׁלָשְׁלוֹ, וְהַגִּפְנִים מְשִׁיגְרֵעוּ, וְהַזֵּיתִים מְשִׁינְצוּ, וְשָׂאֵר כָּל הָאֵילָנוֹת מְשִׁיזְיָאוּ בְּסֹר. וְאֵין קוֹצְצִין אֶת הַכִּפְנִיּוֹת בְּשְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא הַפְּסִד פְּרִי; וְאֵם אֵין דֶּרֶכֶן לַהֲעֲשׂוֹת תְּמָרִים אֲלֹא שִׂיצִין, מִתֵּר לִקֹּץ אוֹתָן כִּפְנִיּוֹת.

יז. אֵין שׁוֹרְפִין תֵּבֶן וְקֹשׁ שְׁלִשְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָאוּי לִמְאָכַל בְּהֵמָה; אֲבָל מְסִיקִין בְּגֶפֶת וּבִזְוִגִין שְׁלִשְׁבִיעִית. מִרְחֵץ שֶׁהִסְקָה בְּתֵבֶן וְקֹשׁ שְׁלִשְׁבִיעִית, מִתֵּר לְרַחֵץ בָּהּ בְּשָׂכֵר; וְאֵם אָדָם חָשׁוּב הוּא, אֲסוּר לְרַחֵץ בָּהּ שֶׁמָּא יִסִּיקוּ בָּהּ דְּבָרִים אַחֲרִים כְּדִי לִהְיוֹת רִיחָה נוֹדֵף בְּשִׁבְלֹו, וְנִמְצְאוּ מִפְּסִידִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית.

יח. הַקְּלָפִין וְהַגִּרְעִין שֶׁמִּתְרִין בְּתְרוּמָה לְזָרִים, אֵין קֹדֶשֶׁת שְׁבִיעִית חֲלָה עֲלֵיהֶם; וְהָרִי הֵן כְּעֲצִים, אֲלֹא אִם כֵּן רְאוּיִין לְצִבְעָה. וְהַקּוֹר, קֹדֶשֶׁת שְׁבִיעִית חֲלָה עָלָיו.

יט. הַצּוֹרֵר תְּבָלִין שְׁלִשְׁבִיעִית, וְנִתְּנָן לְתוֹךְ הַתְּכָשִׁיל אִם בִּטֹּל

טעמן, הרי אלו מתרין לכל דבר; ואם נשאר בהן טעם, עדין הם בקדשת שביעית.

ב. אין נותנין תבן וקש של שביעית לא לתוך הפר, ולא לתוך הטיט; ואם נתן, הרי זה כמבער. תנור שהסיקוהו בתבן ובקש של שביעית, יוצן; ומשתירד רביעה שניה במוצאי שביעית, נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית.